

Ocak 2022

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Başekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

İlkin Bengisu Tuncer
Uzman Yardımcısı
bengisu.tuncer@isbank.com.tr

Ahmet Berat Ocak
Uzman Yardımcısı
berat.ocak@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi

Aralık ayında salgının seyrine ilişkin gelişmelerin yanı sıra başlıca merkez bankalarının para politikası kararları küresel piyasaların seyrinde etkili oldu.

Aralık ayı toplantısında politika faizini %0,25'e yükselten İngiltere Merkez Bankası, salgının başlangıcından bu yana dünya genelinde faizleri artıran ilk büyük merkez bankası oldu.

Fed yılın son toplantısında politika faizinde piyasa beklentileri paralelinde değişikliğe gitmezken, tahvil alımlarının azaltılması sürecini hızlandırdı. Fed üyeleri 2022'de 3 kez 25'er baz puanlık faiz artışı öngördü.

ABD ekonomisinin üçüncü çeyrek büyümesi nihai olarak %2,1'den %2,3'e revize edildi. Ülkede iktisadi faaliyetin son çeyrekte de olumlu performans sergilediği, enflasyon göstergelerindeki yükselişin ise devam ettiği gözleniyor.

16 Aralık'taki toplantısında faiz oranlarında değişikliğe gitmeyen ECB, Pandemi Acil Varlık Alım Programı'nı Mart 2022'de sonlandıracağını açıkladı.

Euro Alanı'nda açıklanan PMI verileri Aralık ayında ekonomik aktivitedeki olumlu seyrin sürdürüğüne işaret etti.

Çin'de açıklanan ekonomik veriler karışık bir görünüm sergiledi. Sanayi üretimi Kasım'da beklentilerin üzerinde artarken, ülkede salgına karşı uygulanan tedbirler nedeniyle perakende satışlar baskı altında kaldı.

Petrol fiyatlarındaki yükseliş, süregelen arz yönlü endişelerin etkisiyle Aralık ayında da devam etti. 2021 yılında Brent türü ham petrolün varil fiyatı bir önceki yıla göre %50,2 artış kaydetti.

Türkiye Ekonomisi

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı Ekim ayında bir önceki aya göre 0,2 puan azalarak %11,2, istihdam oranı 0,2 puan artarak %46,2 oldu. Bu dönemde atıl işgücü oranı 1 puanlık artışla %22,8 seviyesinde gerçekleşti.

Sanayi üretimi yılın son çeyreğine gücünü koruyarak başladı. Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi endeksi Ekim ayında yıllık bazda %8,5 arttı.

İmalat PMI verisi Aralık'ta 52,1 düzeyine yükselerek art arda 7. ayda 50 eşik değerinin üzerinde gerçekleşti. Öte yandan, bu dönemde girdi maliyetleri ve nihai ürün fiyatlarında kaydedilen hızlı artışlar öne çıktı.

12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Ekim'de 15,4 milyar USD ile son 16 ayın en düşük düzeyine geriledi.

Ocak-Kasım döneminde bütçe açığı yıllık bazda %64,8 daralarak 46,5 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

2021 sonu itibarıyla TÜFE enflasyonu yıllık %36,08 ile son 19 yılın en yüksek seviyesine ulaştı. Yıllık Yİ-ÜFE de bu dönemde %79,89 ile Şubat 2002'den bu yana en yüksek yıllık artışını kaydetti.

TCMB Aralık ayı toplantısında politika faizini 100 baz puan düşürerek %14 seviyesine indirdi.

Aralık ayında TL'deki değer kaybı hızlanırken, "kur korumalı TL vadeli mevduat" ürünü başta olmak üzere TL mevduatı teşvik etmek amacıyla çeşitli tedbirler açıklandı. USD/TL kuru 2021 yılı sonunda bir önceki yıl sonuna göre %79,2 arttı.

Küresel Ekonomi	2
Türkiye Ekonomisi	4
Finansal Piyasalar ve TCMB ...	9
Bankacılık Sektörü	10
Genel Değerlendirme	11
Grafikler	12
Özet Tablolar	14

Küresel Ekonomi

Aralık ayında salgına ilişkin gelişmeler ile merkez bankası kararları yakından takip edildi.

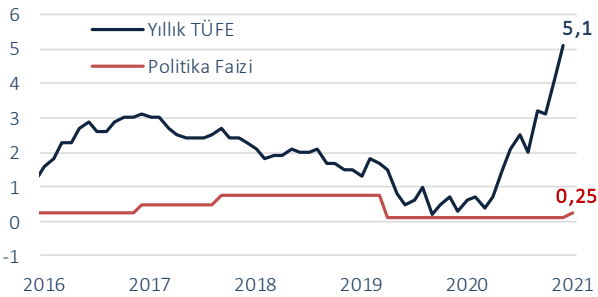
Aralık ayında salgının seyrine ilişkin gelişmeler küresel piyasaların gündeminde öne çıktı. Kasım ayında ortaya çıkan Omicron varyantının hızlı yayılmasıyla Aralık ayında küresel ölçekte en yüksek günlük vaka sayılarına ulaşılırken, birçok ülkede yeni kısıtlamalar devreye alındı. Diğer taraftan, bulaşıcılığı yüksek olan yeni varyantın hastanelere yatış oranlarını belirgin şekilde artırmaması piyasalardaki endişeleri bir miktar hafifletti. Virüsün ortaya çıkmasından bu yana 2 yıldan uzun süre geçmiş olmasına karşın salgına ilişkin gelişmelerin ekonomik aktivitenin seyri açısından önemini korumaya devam edeceği anlaşılıyor.

Aralık ayında ayrıca, başlıca merkez bankalarının para politikası kararları piyasaların seyrinde belirleyici oldu. Yılın son çeyreğinde ekonomilerinin güçlü görünümünü korumasının yanında enflasyona ilişkin kaygıların yüksek kalmayı sürdürmesiyle başlıca merkez bankaları varlık alımlarını sınırlandırarak, salgının başından bu yana devam eden destekleyici politikalarını sıkılaştırma hızını artırdı.

İngiltere Merkez Bankası (BoE) politika faizini yükseltti.

Kasım ayında tüketici enflasyonunun %5,1 ile 10 yılın zirvesine çıktığı İngiltere'de Merkez Bankası, Aralık ayı toplantısında 3 yılın ardından ilk kez faiz artırımına giderek politika faizini %0,1'den %0,25 düzeyine yükseltti. Böylece, BoE salgının başlangıcından bu yana dünya genelinde faizleri artıran ilk büyük merkez bankası oldu.

İngiltere'de Enflasyon ve Politika Faizi (%)

Fed, tahvil alımlarının azaltılması sürecini hızlandırdı.

ABD Merkez Bankası (Fed), 15 Aralık'ta sona eren toplantısında politika faizinde piyasa beklentileri paralelinde değişikliğe gitmezken, varlık alımlarını azaltma hızını aylık 15 milyar USD'den 30 milyar USD'ye yükseltti. Kasım ayında tahvil alımlarını azaltmaya başlayan Fed, 2022'nin ortasında programın sonlanacağını açıklamıştı. Kararla birlikte, pandemi döneminde başlatılan tahvil alımlarının Mart 2022 itibarıyla sonlandırılması bekleniyor. Fed Başkanı Jerome Powell toplantı sonrası yaptığı açıklamada, ekonomik aktivitedeki güçlü görünümün varlık alımlarının daha hızlı azaltılmasını gerektirdiğini belirtirken, Fed'in varlık

alımları sona erene kadar faiz artırmayı planlamadığını ifade etti.

ABD Ekonomisine İlişkin Fed Tahminleri (Aralık 2021)

	2021	2022	2023	2024	Uzun Vade
GSYH Büyümesi	5,5	4,0	2,2	2,0	1,8
Eylül projeksiyonu	5,9	3,8	2,5	2,0	1,8
İşsizlik Oranı	4,3	3,5	3,5	3,5	4,0
Eylül projeksiyonu	4,8	3,8	3,5	3,5	4,0
PCE*	5,3	2,6	2,3	2,1	2,0
Eylül projeksiyonu	4,2	2,2	2,2	2,1	2,0
Çekirdek PCE*	4,4	2,7	2,3	2,1	
Eylül projeksiyonu	3,7	2,3	2,2	2,1	
Fed Politika Faizi	0,1	0,9	1,6	2,1	2,5
Eylül projeksiyonu	0,1	0,3	1,0	1,8	2,5

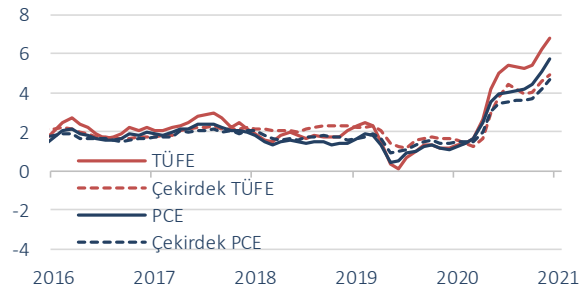
(*) Kişisel tüketim harcamaları enflasyonu

Aralık ayı toplantısının ardından Fed üyelerinin makroekonomik projeksiyonları da yakından takip edildi. Üyelerin Eylül ayı ile kıyaslandığında 2021 yılı için daha sınırlı bir büyüme ve daha yüksek bir enflasyon oranı beklediği görüldü. Ayrıca projeksiyonlara göre, Fed üyeleri 2022'de 3 kez 25'er baz puanlık faiz artışı öngörüyorlar.

ABD'de TÜFE enflasyonu son 40 yılın zirvesinde...

ABD'de enflasyon göstergelerindeki yükseliş Kasım ayında devam etti. Ülkede yıllık TÜFE artışı Kasım'da %6,8 ile yaklaşık son 40 yılın zirvesine çıktı. Yıllık üretici enflasyonu da %9,6 ile Kasım 2010'dan bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşerek izleyen dönemde tüketici fiyatları üzerindeki yukarı yönlü baskının süreceğine işaret etti.

ABD Enflasyon Göstergeleri (yıllık % değişim)

ABD ekonomisinin daha önce %2,1 düzeyinde açıklanan üçüncü çeyreğe ilişkin yıllıklandırılmış büyüme oranı nihai olarak %2,3'e revize edildi. Tüketim harcamaları ile özel stok yatırımlarındaki yukarı yönlü revizyon GSYH büyümesindeki 0,2 puanlık artışta etkili oldu. Büyüme oranının ikinci çeyreğe göre ivme kaybetmesine rağmen, Fed yetkililerinin de dikkat çektiği üzere ABD ekonomisinin güçlü görünümünü koruduğu gözlemlendi. Ülkede yılın son çeyreğine ilişkin açıklanan veriler de ekonomik aktivitenin seyrine yönelik olumlu sinyaller veriyor. Kasım ayında perakende satışlar ve sanayi üretimi verileri beklentilerin altında kalmasına karşın genişlemenin sürdüğüne işaret etti. Ayrıca, imalat sanayii

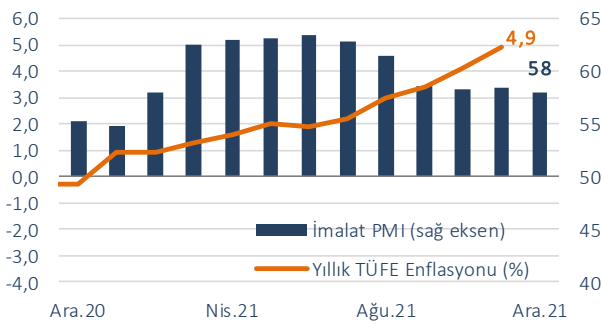
Küresel Ekonomi

ve hizmetler PMI verileri Aralık'ta önceki aylara göre bir miktar gerilese de sektörlerde canlılığın sürdüğünü gösterdi. Aynı dönemde işgücü piyasasına ilişkin veriler ve tüketici güveninde kaydedilen iyileşme de olumlu görünümü destekledi.

ECB varlık alım programını Mart 2022'de sonlandırmayı planlıyor.

Avrupa Merkez Bankası (ECB) da uyguladığı genişlemeci para politikasında sıkılaştırıcı yönde bir adım attı. ECB, Aralık ayı toplantısında faiz oranlarında değişikliğe gitmezken, Pandemi Acil Varlık Alım Programı'nın (PEPP) Mart 2022'de sona ereceğini açıkladı. ECB ayrıca, 2022'nin ilk çeyreğinde net PEPP alımlarının daha düşük hızda yapılacağını ilan etti.

Euro Alanı'nda Yıllık TÜFE Enflasyonu ve PMI

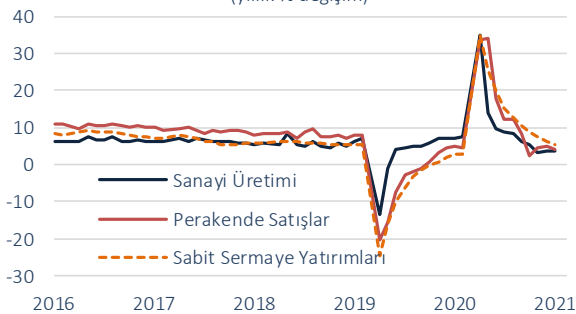

ECB Başkanı Lagarde'ın enflasyonun 2022'de gerileyeceği ve hedefe doğru ilerleyeceği yönündeki beklentisini korumasına karşın, Euro Alanı'nda enflasyon göstergeleri Kasım ayında enerji fiyatlarında kaydedilen hızlı artışın etkisiyle ivme kazandı. Bu dönemde yıllık TÜFE enflasyonu %4,9 ile son 25 yılın en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Aralık ayında tüketici güven endeksi Bölge'de talep koşullarının kötüleştiği sinyali verdi. Omicron varyantıyla mücadele kapsamında pek çok Avrupa ülkesinde alınan tedbirlerinin etkisiyle Aralık'ta hizmetler PMI beklentilerin altında kaldı. Öte yandan, imalat PMI güçlü görünümünü sürdürerek üretim tarafındaki olumlu seyrin devam ettiğini gösterdi.

Çin ekonomisinde karışık görünüm...

Çin'de Kasım ayında otomobil, tekstil ve ana metal sektörlerindeki üretim düşüşlerinin ivme kaybetmesine

Çin'de Ekonomik Aktivite
(yıllık % değişim)

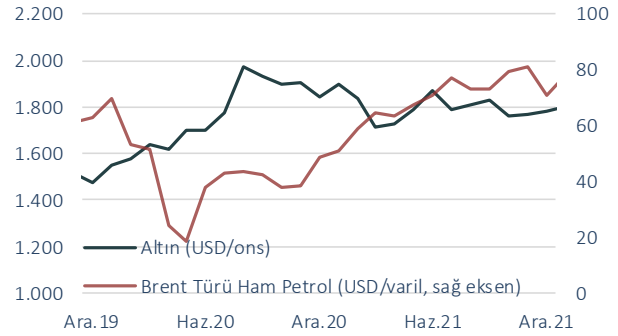
bağlı olarak toplam sanayi üretimi yıllık bazda %3,8 ile beklentilerin üzerinde arttı. Öte yandan, ülkede salgına karşı uygulanan tedbirler Kasım ayında perakende satışların baskı altında kalmasına neden olarak talebe ilişkin olumsuz bir tablo çizdi. Ayrıca, uzayan navlun süreleri ve artan maliyetlerin etkisiyle dış talepteki azalma paralelinde Çin'in ihracatı Kasım'da ivme kaybetti.

Petrol fiyatlarındaki yıllık artış 2021'de %50'yi aştı.

Aralık ayında Omicron varyantının küresel talebin seyrine yönelik yarattığı belirsizlik petrol fiyatlarında dalgalanmalara neden oldu. Bu dönemde arz yönlü endişeler canlı kalırken, geliştirilen Covid-19 ilaçlarının kullanımına yetki verilmesi petrol fiyatlarını destekledi. Aralık'ta aylık bazda %10,2 artan Brent türü ham petrolün varil fiyatı, 2021 yılını yıllık bazda %50,2 yükselişle 77,8 USD düzeyinden tamamladı.

2020 yılında küresel risk algısındaki bozulma paralelinde güvenli yatırım araçlarına artan taleple hızlı yükselen altın fiyatları, 2021'de ABD dolarının seyrine paralel olarak dalgalı bir görünüm sergiledi. Yılı 1.828 USD/ons seviyesinden kapatan altın fiyatları 2020 yılsonuna kıyasla %3,6 oranında geriledi.

Altın ve Petrol Fiyatları

Türkiye Ekonomisi - Arz ve Talep Göstergeleri

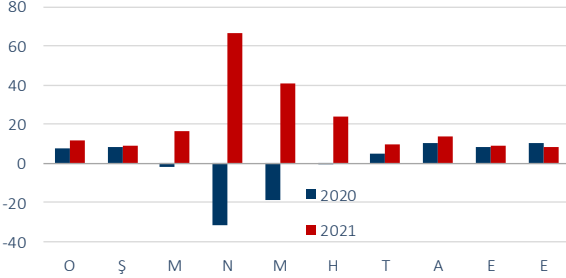
İşsizlik oranı Ekim ayında %11,2 oldu.

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre Ekim ayında mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,2 puan azalarak %11,2, istihdam oranı ise 0,2 puan artarak %46,2 oldu. Bu dönemde istihdam hizmet ve tarım sektörlerinde sırasıyla 211 bin ve 33 bin kişi artarken, sanayi ve inşaat sektörlerinde sırasıyla 58 bin ve 4 bin kişi geriledi. Zamana bağlı eksik istihdam, işsizler ve potansiyel işgücü toplamının işgücü ve potansiyel işgücünün toplamına oranını ifade eden atıl işgücü oranı Ekim ayında bir önceki aya göre 1 puan artış kaydederek %22,8 seviyesinde gerçekleşti.

Sanayi üretimi Ekim'de yıllık bazda %8,5 genişledi.

Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi endeksi Ekim ayında yıllık bazda %8,5 oranında arttı. Teknoloji düzeylerine göre sınıflandırıldığında, bu dönemde yüksek teknolojlü ürün üretiminin yıllık bazda %2,4 gerilediği, diğer gruplarda üretimin yükseliş kaydettiği görüldü. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre sanayi üretimi Ekim'de bir önceki aya kıyasla %0,6 genişledi. Bu dönemde dayanıklı tüketim malı üretimi önemli bir değişim kaydetmezken, dayanıksız tüketim malı üretiminin aylık bazda %3,6 artış ile ivme kazandığı gözlemlendi.

Sanayi Üretim Endeksi
(TEA, yıllık % değişim)

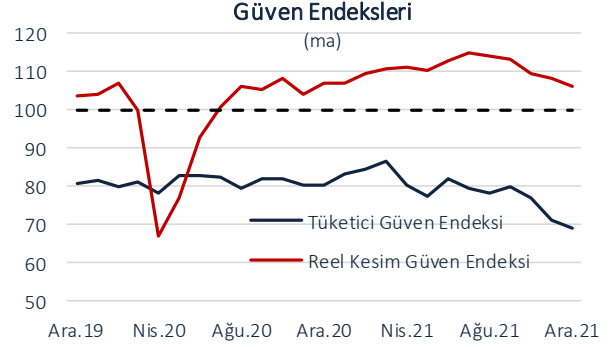
İmalat PMI Aralık ayında 52,1 seviyesine yükseldi.

Yurt içinde imalat sanayii PMI verisi, Aralık'ta 52,1 düzeyine yükselerek art arda 7. ayda 50 eşik değerinin üzerinde gerçekleşti. Endeksin alt kalemlerine göre, Aralık ayında girdi maliyetleri 2005 yılından bu yana en yüksek seviyesine ulaşırken, nihai ürün fiyatlarında da hızlı artışlar kaydedildi. Ayrıca, fiyatlardaki artış paralelinde üretim ve yeni sipariş oranlarında yavaşlama gözlemlendi. Öte yandan, sektörde istihdam Ağustos ayından bu yana en hızlı artışını kaydederek olumlu bir tablo çizdi.

Güven endeksleri Aralık ayında olumsuz bir görünüm sergiledi.

Mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim güven endeksi Aralık'ta aylık bazda 1,9 puan azalarak 110,1 düzeyine geriledi. Gelecek üç aya ilişkin beklentiler endeksi olumlu yönde etkilerken, genel gidişata ilişkin beklentilerin aylık bazda 13,6 puan azalarak son 19 ayın

en düşük düzeyine gerilemesi dikkat çekti. Aralık'ta sektörel güven endeksleri de zayıf bir görünüm sergilerken, tüketici güven endeksi bir önceki aya göre %3,1 oranında gerileyerek 68,9 ile verinin yayımlanmaya başladığı 2004 yılından bu yana en düşük seviyesine indi. Ekonomik güven endeksi de Aralık'ta aylık bazda %1,8 oranında azalışla 97,6 seviyesine geriledi.

Konut satışları Kasım'da yıllık bazda %59 artış kaydetti.

Yurt içinde konut satışları Kasım'da yıllık bazda %59 yükselerek yaklaşık 179 bin adet ile 2013 yılında başlayan veri serisinin en yüksek Kasım ayı seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde ipotekli satışlar %61, diğer satışlar da %58,4 oranında artarken, ilk defa satılan konut sayısı %52, ikinci el olarak satılan konut sayısı da %62,4 genişledi. Yabancılar yapılan konut satışları yıllık bazda %48,4 artışla 7.363 adet ile son 8 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Yılın ilk 11 ayında ise, toplam satışlar bir önceki yılın aynı dönemine göre %9,2 azalış kaydederken, ipotekli satışlar faiz oranlarındaki görece yüksek seyrin etkisiyle yıllık bazda %55,4 geriledi.

Beyaz eşya satışları Kasım'da yıllık bazda %7,1 arttı.

Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği'nin verilerine göre, Ekim ayında yıllık bazda %13,3 daralan yurt içi beyaz eşya satışları, Kasım ayında %7,1 oranında arttı. Yılın ilk 11 aylık döneminde de yurt içi satışlar bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %9,3, ihracat %20,6 yükseldi. Bununla birlikte, küresel boyutta devam eden yarı iletken krizinin beyaz eşya sektöründeki üretimi sınırlamaya devam ettiği gözlemlendi.

Otomotiv Sanayii Derneği tarafından yayımlanan verilere göre, Kasım ayında adet bazında toplam otomotiv üretimi halen devam eden mikroçip sıkıntısı ile TL'deki değer kaybının girdi maliyetlerini yükseltmesinin de etkisiyle bir önceki yılın aynı ayına kıyasla %19,7 daraldı.

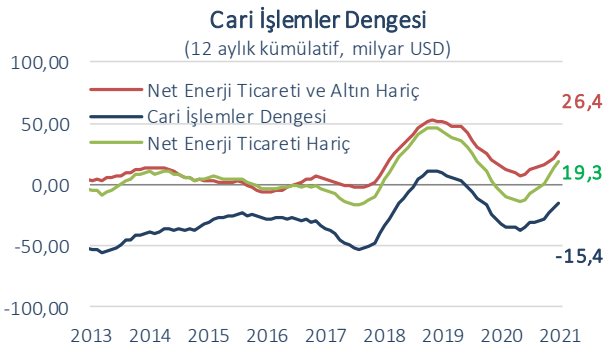
Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Dış ticaret açığı Kasım'da %6,9 genişledi.

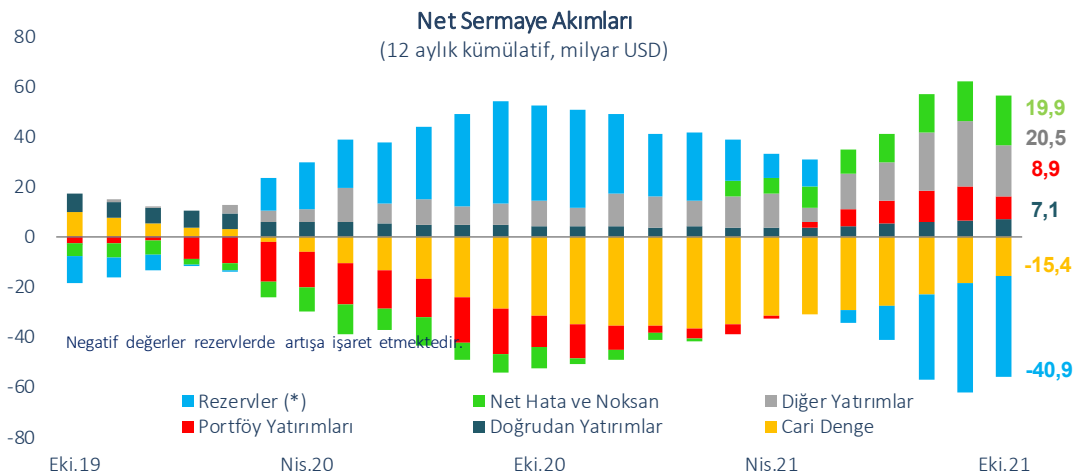
TÜİK verilerine göre Kasım 2021'de ihracat yıllık bazda %33,7 genişleyerek 21,5 milyar USD, ithalat %27,3 artarak 26,9 milyar USD oldu. Böylece, dış ticaret açığı Kasım'da yıllık bazda %6,9 artışla 5,4 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Ocak-Kasım 2021 döneminde dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %13,2 daralarak 39,4 milyar USD düzeyine geriledi. Ocak-Kasım 2020 döneminde %77 düzeyinde bulunan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2021 yılının aynı döneminde %83,8 düzeyine yükseldi.

Cari denge Ekim'de 3,2 milyar USD fazla verdi.

2020 yılının Ekim ayında 93 milyon USD açık veren cari işlemler hesabı, 2020'in aynı döneminde 3,2 milyar USD fazla verdi. Böylece, cari fazla Ekim 2018'den bu yana aylık bazda en yüksek seviyesine ulaştı. Ekim ayında seyahat ve taşımacılık gelirlerindeki artışlar cari denge görünümünü desteklemeye devam etti. Ayrıca, Ekim 2020'de 1,3 milyar USD açık veren ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret dengesi, net altın ithalatındaki yıllık 1,7 milyar USD'lik azalmanın da etkisiyle Ekim 2021'de 146 milyon USD fazla vererek cari dengeyi destekledi.

Ocak-Ekim döneminde cari açık 2020'nin aynı dönemine kıyasla %71 daralarak 8,4 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Bu gelişmede yıllık bazda ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığının %33 azalmasının yanında net turizm gelirlerinin %111 artış kaydederek 16,3 milyar USD düzeyine yükselmesi

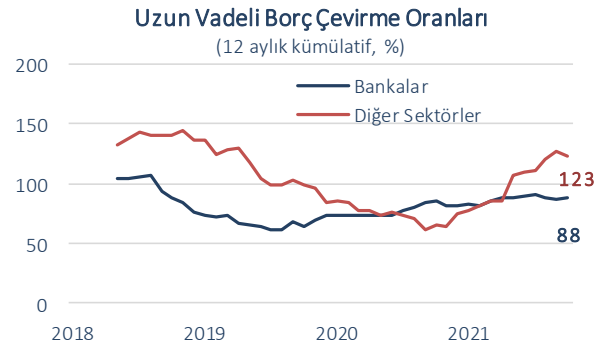
belirleyici oldu. 12 aylık kümülatif cari açık da Mart ayından bu yana devam eden gerileme eğilimini sürdürerek Ekim'de 15,4 milyar USD ile son 16 ayın en düşük düzeyine geriledi.

Doğrudan yatırımlarda sınırlı sermaye girişi kaydedildi.

Net doğrudan yatırımlar kaleminde Ekim'de 337 milyon USD ile Mayıs 2021'den bu yana en düşük sermaye girişi gerçekleşti. Yıl genelinde olduğu gibi Ekim ayında da doğrudan yatırımların büyük kısmı gayrimenkul yatırımlarından oluştu. Ocak-Ekim döneminde yurt dışı yerleşiklerin yurt içinde 5,9 milyar USD büyüklüğünde gerçekleştirdiği doğrudan yatırımların 4,6 milyar USD'lik (%78'i) kısmını gayrimenkul yatırımları oluşturdu. 12 aylık kümülatif net doğrudan yatırımlar Ekim ayı itibarıyla 7,1 milyar USD ile yaklaşık son 2 yılın en yüksek düzeyinde gerçekleşti.

Diğer yatırımlardan hızlı sermaye çıkışı...

Ekim ayında portföy yatırımlarında 2,2 milyar USD büyüklüğünde çıkış gerçekleşti. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi ve DİBS piyasalarında sırasıyla 55 milyon USD ve 400 milyon USD net satış yaptığı görüldü. Ayrıca, bankaların yurt dışı tahvil ihracatlarına ilişkin olarak yaptıkları 1,2 milyar USD'lik geri ödeme de portföy yatırımları kaleminde kaydedilen sermaye çıkışında etkili oldu.

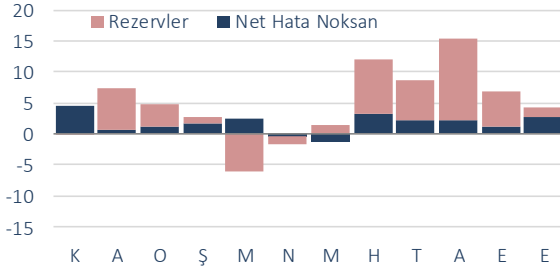

Ekim ayında diğer yatırımlar kaleminde de 2,4 milyar USD ile Kasım 2020'den bu yana en hızlı net sermaye çıkışı kaydedildi. Bu dönemde yurt içi bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları 806 milyon

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

USD azalırken, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatı 1,4 milyar USD artış kaydetti. Diğer taraftan, yurt dışı yerleşik kişilerin yurt içindeki mevduat hesaplarında 1,25 milyar USD ile Temmuz 2012'den bu yana yaşanan en hızlı düşüş diğer yatırımları olumsuz etkiledi. Ekim ayında bankalar 575 milyon USD, Genel Hükümet 61 milyon USD, diğer sektörler 328 milyon USD tutarında net kredi geri ödemesi gerçekleştirdi. Böylece, 12 aylık kümülatif verilere göre uzun vadeli borç çevirme oranı Ekim ayı itibarıyla bankacılık sektöründe %88, diğer sektörlerde %123 seviyesinde gerçekleşti.

Rezervler ve Net Hata Noksan
(aylık, milyar USD)

Rezerv varlıklar Ekim'de 1,5 milyar USD arttı.

Rezerv varlıklar Ekim'de 1,5 milyar USD ile Mayıs ayından bu yana en düşük aylık artışını kaydetti. 12 aylık kümülatif verilere göre rezerv varlıklardaki artış 40,9 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Ekim'de 2,7 milyar USD tutarında sermaye girişi kaydedilen net hata ve noksan kaleminde, yılın ilk on ayı itibarıyla kaydedilen sermaye girişi 14,7 milyar USD'ye ulaştı.

Beklentiler...

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü dış ticaret verilerine göre, dış ticaret açığında Kasım ayında gözlenen genişleme Aralık ayında da devam etti. Bu dönemde ihracat hacmi yıllık bazda %25 ile hızlı artışını sürdürerek 22,3 milyar USD olurken, ithalat hacmi de %29 artışla 28,9 milyar USD'ye yükseldi. Böylece, dış ticaret açığı Aralık'ta yıllık bazda %46 artışla 6,6 milyar USD düzeyine yükseldi. 2021 yılı genelinde ise dış ticaret açığı bir önceki yıla kıyasla %7,8 azalışla 46 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Kasım ayında dış ticaret açığındaki genişlemeye rağmen yaz sezonu sona ermiş olsa da turizm sektöründe gözlenmiş olan hareketliliğin cari dengeyi desteklediği düşünülüyor. Diğer taraftan, son dönemde Türk lirasında yaşanan hızlı değer kaybının ekonomik aktivite üzerindeki yansımalarının ve Kasım ayı sonunda ortaya çıkan omicron varyantının cari denge üzerindeki etkileri yakından izlenecek.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ekim 2021	Ocak - Ekim 2020	Ekim 2021	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	3.156	-28.601	-8.426	-70,5	-15.425
Dış Ticaret Dengesi	146	-30.639	-20.411	-33,4	-27.635
Hizmetler Dengesi	3.863	9.828	21.183	115,5	22.893
Seyahat (net)	3.025	7.726	16.307	111,1	17.761
Birincil Gelir Dengesi	-985	-7.783	-10.125	30,1	-11.736
İkincil Gelir Dengesi	132	-7	927	-	1.053
Sermaye Hesabı	-1	-26	-63	142,3	-73
Finans Hesabı	5.807	-37.758	6.199	-	4.422
Doğrudan Yatırımlar (net)	-337	-3.136	-5.884	87,6	-7.063
Portföy Yatırımları (net)	2.220	14.251	-4.216	-	-8.910
Net Varlık Edinimi	509	2.112	971	-54,0	1.753
Net Yükümlülük Oluşumu	-1.711	-12.139	5.187	-	10.663
Hisse Senetleri	-55	-5.803	-1.371	-76,4	177
Borç Senetleri	-1.656	-6.336	6.558	-	10.486
Diğer Yatırımlar (net)	2.444	-10.422	-17.981	72,5	-20.474
Efektif ve Mevduatlar	-836	-16.130	-10.772	-33,2	-13.523
Net Varlık Edinimi	-695	641	1.919	199,4	243
Net Yükümlülük Oluşumu	141	16.771	12.691	-24,3	13.766
Merkez Bankası	-6	12.549	4.755	-62,1	4.867
Bankalar	147	4.222	7.936	88,0	8.899
Yurt Dışı Bankalar	1.399	3.373	7.585	124,9	10.240
Yabancı Para	708	-351	5.820	-	8.036
Türk Lirası	691	3.724	1.765	-52,6	2.204
Yurt Dışı Kişiler	-1.252	849	351	-58,7	-1.341
Krediler	987	5.487	720	-86,9	-866
Net Varlık Edinimi	23	-2.853	2.132	-	2.604
Net Yükümlülük Oluşumu	-964	-8.340	1.412	-	3.470
Bankacılık Sektörü	-575	-3.425	-3.032	-11,5	-1.399
Bankacılık Dışı Sektörler	-328	-4.399	4.676	-	4.998
Ticari Krediler	2.295	220	-1.591	-	256
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-2	1	0	-100,0	-3
Rezerv Varlıklar (net)	1.480	-38.451	34.280	-	40.869
Net Hata ve Noksan	2.652	-9.131	14.688	-	19.920

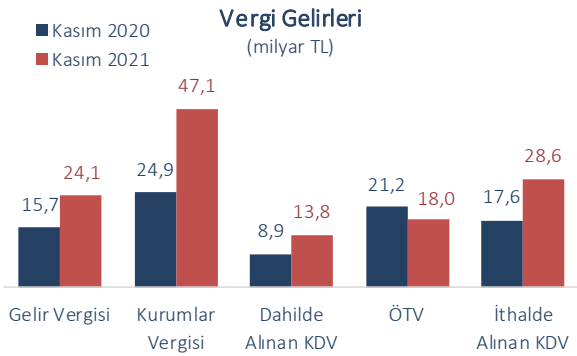
Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

Türkiye Ekonomisi - Bütçe Dengesi

Merkezi yönetim bütçesi Kasım'da 32 milyar TL fazla verdi.

Kasım ayında bütçe gelirleri yıllık bazda %52,9 oranında artarak 167,8 milyar TL olurken, bütçe harcamaları aynı dönemde %40,9 oranında genişleyerek 135,8 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Böylece, Kasım 2020'de 13,4 milyar TL olan merkezi yönetim bütçe fazlası 2021'in aynı döneminde 32 milyar TL seviyesine yükseldi. Kasım 2021'de faiz harcamaları 2020'nin aynı dönemine göre %61,4 artarken, faiz dışı fazla yıllık bazda 24,4 milyar TL'lik yükselişle 47,3 milyar TL düzeyine çıktı.

Ocak-Kasım döneminde bütçe gelirlerinde ve harcamalarında kaydedilen yıllık artışlar sırasıyla %36,5 ve %24 oldu. Bu dönemde bütçe açığı yıllık bazda %64,8 daralarak 46,5 milyar TL olurken, Ocak-Kasım 2020 döneminde 3 milyar TL açık veren faiz dışı denge 2021'in aynı döneminde 125,4 milyar TL fazla verdi.

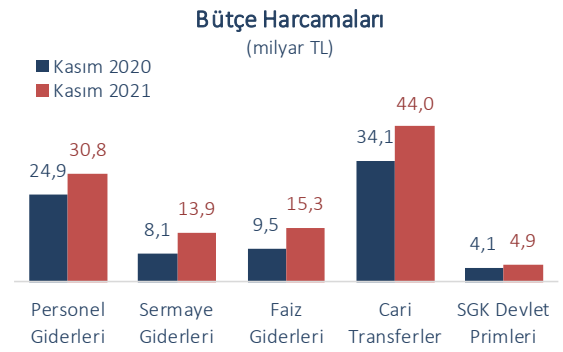
Vergi gelirleri Kasım'da yıllık bazda %50 arttı.

Vergi gelirleri Kasım'da yıllık bazda %50 oranında genişledi. ÖTV gelirlerinde yaşanan kayba rağmen vergi gelirlerinde Kasım ayında kaydedilen artışta kurumlar vergisi ve ithalde alınan KDV gelirlerindeki yükselişler belirleyici oldu. Ekonomik aktivitede yaşanan toparlanmanın yanı sıra 2020 yılının aynı döneminin oluşturduğu düşük bazın etkisiyle hızlı artan kurumlar vergisi gelirleri, vergi gelirlerindeki artışı 22,3 puan yukarı çekti. Son aylarda döviz kurlarında gözlenen hızlı yükselişin de etkisiyle ithalde alınan KDV gelirleri Kasım'da yıllık bazda %62,4 artarak vergi gelirlerindeki yükselişe 11,1 puan katkı sağladı. Dâhilde alınan KDV gelirlerindeki %55,3'lük

artış da vergi gelirlerini 4,9 puan destekledi. Öte yandan, petrol ve doğalgaz ürünlerinden alınan ÖTV gelirlerindeki düşüş (%96,5) paralelinde yıllık bazda %15 gerileyen ÖTV gelirleri vergi gelirlerindeki artışı sınırlandıran tek kalem oldu.

Kasım'da faiz giderleri %61,4 arttı.

Cari transferler bütçe harcamalarındaki artışta etkili olmayı Kasım ayında da sürdürdü. Söz konusu kalem yıllık bazda %29 oranında artarak bütçe harcamalarındaki artışa 10,3 puan ile en yüksek katkıyı sağladı. Bu dönemde kamu iktisadi teşebbüslerine yapılan aktarımlar 2020'ye kıyasla 5 katına çıkarak harcamaları 6,3 puan yukarı çekti. Aynı dönemde sermaye giderleri, gayrimenkul sermaye ve üretim giderleri kalemindeki hızlı yükselişin etkisiyle yıllık bazda %71,4 oranında artış kaydetti. Kasım ayında faiz giderlerindeki yıllık %61,4'lük artış da harcamalar üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturdu. Faiz giderlerindeki hızlı artışın büyük ölçüde (%96'sı) tahvil faizi ödemelerinden kaynaklandığı izlendi.

Beklentiler...

Ekonomik aktivitedeki toparlanma paralelinde yılın büyük bir bölümünde olumlu bir seyir izleyen bütçe göstergeleri Kasım'da vergi gelirlerindeki güçlü artışın etkisiyle pozitif görünümünü korudu. 12 aylık kümülatif verilere göre bütçe açığı Kasım ayı itibarıyla 89,7 milyar TL ile Mart 2019'dan bu yana en düşük düzeyinde gerçekleşirken, Orta Vadeli Program'da yer alan 230 milyar TL seviyesindeki 2021 yılsonu merkezi yönetim bütçe açığı tahmininin de oldukça altında bulunuyor. Bu çerçevede, son dönemde TL'deki hızlı değer kaybı da göz önüne alındığında, Aralık ayında maliye politikasında ekonomiyi destekleyici adımlar için alan bulunduğu anlaşılıyor.

Merkezi Yönetim Bütçesi

	Kasım			Ocak-Kasım			(milyar TL)		
	2020	2021	% Değişim	2020	2021	% Değişim	2021 Bütçe Hedefi	OVP Tahmini	Gerç./OVP Tahmini (%)
Harcamalar	96,3	135,8	40,9	1.064,0	1.318,8	24,0	1.346,1	1.506,3	87,6
Faiz Harcamaları	9,5	15,3	61,4	129,1	171,9	33,2	179,5	179,5	95,8
Faiz Dışı Harcamalar	86,8	120,4	38,7	934,9	1.146,9	22,7	1.166,6	1.326,7	86,5
Gelirler	109,7	167,8	52,9	931,9	1.272,3	36,5	1.101,1	1.276,3	99,7
Vergi Gelirleri	99,2	148,9	50,0	754,6	1.053,4	39,6	922,7	1.057,9	99,6
Diğer Gelirler	10,5	18,9	80,0	177,3	218,9	23,4	178,4	218,4	100,2
Bütçe Dengesi	13,4	32,0	138,3	-132,1	-46,5	-64,8	-245,0	-230,0	20,2
Faiz Dışı Denge	22,9	47,3	106,4	-3,0	125,4	-	-65,5	-50,5	-

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

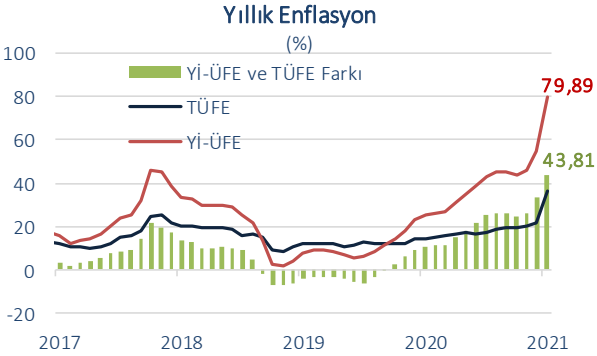
Türkiye Ekonomisi - Enflasyon

2021 yılında TÜFE enflasyonu %36,08 düzeyinde gerçekleşti.

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre tüketici fiyatları 2021 yılının son ayında %13,58 ile Nisan 1994'ten bu yana en hızlı aylık yükselişini kaydetti. Aynı dönemde Yİ-ÜFE de 27 yıldan uzun sürenin en hızlı aylık artışını kaydederek bir önceki aya kıyasla %19,08 yükseldi.

Aralık (değişim %)	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2020	2021	2020	2021
Aylık	1,25	13,58	2,36	19,08
Yıllık	14,60	36,08	25,15	79,89
Yıllık Ortalama	12,28	19,60	12,18	43,86

Böylece, Aralık'ta yıllık TÜFE enflasyonu büyük bir sıçrama gerçekleştirerek %36,08 ile son 19 yılın en yüksek seviyesine çıktı. Yıllık Yİ-ÜFE artışı da Kasım ayında ulaştığı %54,62 seviyesinden Aralık'ta %79,89 düzeyine çıkarak Şubat 2002'den bu yana en yüksek yıllık artışını kaydetti.

Ana harcama gruplarının tümünde fiyatlar artış kaydetti.

Aralık ayında 12 ana harcama grubunun tümünde fiyatlar bir önceki aya kıyasla artarak tüketici fiyatlarındaki yükselişin genele yayıldığına işaret etti. Ulaştırma grubu, akaryakıt fiyatlarında yapılan artışların etkisiyle Aralık ayında da aylık bazda %28,49 ile fiyatların en hızlı yükseldiği ana harcama grubu oldu. Söz konusu artış aylık TÜFE enflasyonunu 441 baz puan yukarı çekti. Katkıları itibarıyla incelendiğinde harcama grupları içinde en yüksek paya sahip olan gıda ve alkolsüz içecekler grubu bu dönemde aylık bazda %15,99 artış kaydederek TÜFE enflasyonunu 429 baz puan arttırdı. Fiyatların aylık bazda %16,54 yükseldiği ev eşyası grubu da aylık TÜFE enflasyonunu 144 baz puan yükseltti. Böylece 3 ana harcama grubunun aylık TÜFE enflasyonuna etkisi toplamda 10,1 puan oldu.

Ana harcama gruplarının yıllık tüketici enflasyonu üzerindeki etkilerine bakıldığında, fiyatların yıllık bazda %53,66 ile en hızlı arttığı grup olan ulaştırma yıllık TÜFE enflasyonunu 2021 yılında 831 baz puan yukarı çekmiş oldu. Fiyatların yıllık bazda %43,8 arttığı gıda grubu 1.136 baz puan ile yıllık tüketici enflasyonu üzerinde en yüksek etkide bulunan grup olarak not edilirken, aynı dönemde fiyatların %28,57 yükseldiği konut grubunun yıllık TÜFE enflasyonunu 439 baz puan yükselttiği görüldü.

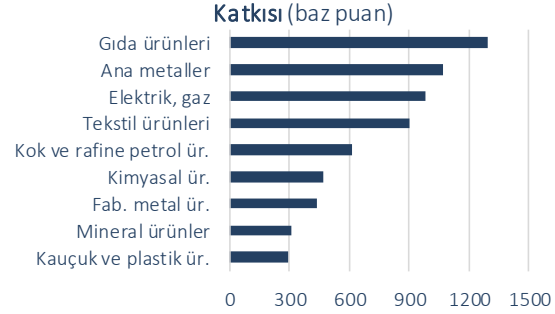
Çekirdek enflasyon göstergeleri...

Aralık'ta mevsimlik ürünler hariç TÜFE'de aylık artış %14,2 ile manşet enflasyonun üzerinde gerçekleşirken, yıllık artış %38,05 düzeyine ulaştı. TCMB tarafından yakından takip edilen B (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE) ve C (enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ve altın hariç TÜFE) çekirdek enflasyon göstergelerindeki aylık artışlar da sırasıyla %13,90 ve %13,23 oldu. Böylece, B ve C endekslerindeki artışlar yıllık bazda sırasıyla %34,89 ve %31,88 ile 2003 bazlı serinin zirve seviyelerine ulaştı.

Gıda ve ana metal grupları yıllık Yİ-ÜFE enflasyonunda öne çıktı.

Aralık ayında küresel emtia fiyatlarındaki artış ve döviz kurlarındaki yüksek oynaklığın etkisiyle Yİ-ÜFE enflasyonundaki yükselişin belirgin biçimde ivme kazandığı gözlemlendi. 2021'in son ayında aylık bazda sırasıyla %24,73 ve %24,41 ile ana metaller ile elektrik gaz üretim ve dağıtım sektörlerindeki fiyat artışları öne çıktı. Bu dönemde Yİ-ÜFE enflasyonunu en fazla yukarı çeken sektörlerin 365 baz puan ile gıda ürünleri ve 248 baz puan ile ana metaller olduğu görüldü.

Harcama Gruplarının Yıllık Yİ-ÜFE Enflasyonuna

Yıllık bazda bakıldığında kok ve rafine petrol ürünleri ile ham petrol ve doğal gaz sektörlerinde fiyat artışlarının 2021 yılında sırasıyla %161,88 ve %138,51 ile yüksek düzeylerde gerçekleştiği görülüyor. Bu dönemde %79,89 düzeyindeki yıllık Yİ-ÜFE enflasyonuna en yüksek katkısı 1.297 baz puanla gıda grubu yaparken, yıllık bazda %130,91 fiyat artışının kaydedildiği ana metal grubunun etkisi 1.072 baz puan düzeyinde gerçekleşti.

Beklentiler...

TÜFE enflasyonu Kasım ve Aralık aylarındaki hızlı artışların etkisiyle 2021 yılı genelinde %36,08 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti. Yeni yılla birlikte ücretlerde yaşanacak artışların yanı sıra kamu tarafından pek çok kalemden yapılan zamların etkisiyle enflasyondaki yukarı yönlü hızlı seyrin 2022'nin başında da süreceği anlaşılıyor. Ayrıca, küresel piyasalarda emtia ve enerji fiyatlarındaki artışların da enflasyonist baskıları güçlendirebileceği düşünülüyor. Böylece, 2022'nin ilk yarısında enflasyondaki yükselişin devam edeceğini, izleyen dönemdeki seyrin ise finansal piyasalarda yaşanan dalgalanmanın seyrine bağlı olarak şekilleneceğini öngörüyoruz.

	30.Kas	31.Ara	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	507	558	51 bp ▲
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	%20,82	%22,74	192 bp ▲
BIST-100	1.810	1.858	%2,7 ▲
USD/TL	13,4732	13,3161	-%1,2 ▼
EUR/TL	15,2809	15,1402	-%0,9 ▼
Döviz Sepeti*	14,3771	14,2282	-%1,0 ▼

(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

TCMB Aralık toplantısında politika faizini 100 baz puan indirdi.

TCMB, 16 Aralık'ta gerçekleştirdiği toplantısında politika faizini 100 baz puan indirerek %14 seviyesine çekti. TCMB böylece, Eylül ayından itibaren art arda dört toplantıda toplam 500 baz puanlık faiz indirimine gitmiş oldu. Toplantı metninde 100 baz puanlık indirimle birlikte arz yönlü ve para politikası etki alanı dışındaki arıza faktörlerin fiyat artışları üzerinde oluşturduğu geçici etkilerin ima ettiği alanın kullanımının tamamlandığı ifade edildi. Açıklamada, alınmış olan kararların birikimli etkilerinin 2022 yılının ilk çeyreğinde yakından takip edileceği ve bu dönemde fiyat istikrarının sürdürülebilir bir zeminde yeniden şekillenmesi amacıyla politika çerçevesinin geniş kapsamda yeniden değerlendirileceği belirtildi. Ayrıca, ihracattaki artış eğiliminin güçlenmesiyle cari işlemler dengesinin 2022 yılında fazla vermesinin öngörüldüğü, cari işlemler dengesindeki iyileşme eğiliminin güçlenerek devam etmesinin fiyat istikrarı hedefi için önem arz ettiği, bu bağlamda ticari ve bireysel kredilerin yakından takip edilmekte olduğu ifade edildi.

Aralık'ta yurt içi finansal piyasalarda dalgalı bir seyir izlendi.

Türk lirasında Eylül ayından bu yana gözlenen değer kaybı Aralık ayında da sürdü. TCMB'nin Aralık ayı toplantısında da politika faizini indirmesinin ardından USD/TL kuru 20 Aralık'ta 18,4 ile tarihi yüksek seviyesine gördü. Türkiye'nin 5 yıl vadeli CDS primi ay içinde 614 seviyesine ulaşarak Mayıs 2020'den bu yana en yüksek düzeyine çıktı. TCMB toplantısı öncesinde 2.279 ile rekor endeks düzeyine ulaşan hisse senedi piyasasında da toplantının ardından hızlı satışlar görüldü. Piyasada Mart ayından bu yana ilk kez devre kesiciler uygulanırken, TCMB döviz kurlarında gözlenen sağlıksız fiyat oluşumlarına karşılık piyasaya döviz satışı yönünde doğrudan müdahalelerde bulundu. 1-13 Aralık dönemindeki toplam müdahale tutarı 5.155 milyon USD oldu. Söz konusu müdahalelerin de etkisiyle 24 Aralık itibarıyla TCMB'nin brüt uluslararası rezervleri Kasım sonuna göre 15,2 milyar USD'lik gerileme ile 110,9 milyar USD'ye gerilerken, net rezervleri de 24,7 milyar USD'den 8,6 milyar USD'ye indi.

20 Aralık'ta düzenlenen Kabine toplantısının ardından TL mevduatı teşvik etmek amacıyla "kur korumalı TL vadeli mevduat" uygulaması duyuruldu. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından detayları açıklanan uygulamaya göre, sadece gerçek kişilerce açılabilen TL vadeli hesaplar üzerinde işleyecek faiz ile hesap açılış ve vade tarihlerindeki kur değişim oranının kıyaslanarak, hesabın bu oranlardan daha yüksek olanı üzerinden nemalandırılacağı belirtildi. 3, 6, 9 ve 12 aylık vadelerle açılabilen hesaplara bankalarca

uygulanacak minimum faiz oranının TCMB politika faizi, azami faiz oranının ise politika faizinin 300 baz puan üzerinde olabileceği, vade sonunda kurdaki değişimin TL mevduata uygulanan faiz oranının üzerinde kalması halinde oluşabilecek farkın müşteri hesabına TL olarak yansıtılacağı duyuruldu. TCMB de, Hazine'nin TL'ye dönüşüm uygulamasına katkı sunmak amacıyla 20 Aralık öncesinde açılan döviz tevdiat hesaplarının bir kereye mahsus olmak üzere TL'ye dönüşümüne yönelik ürününü açıklarken, 29.12.2021 tarihinde yayımlanan Resmi Gazete kararı ile altın hesaplarından TL mevduat ve katılım hesaplarına dönüşümün desteklenmesi hakkında tebliğ yürürlüğe girdi. Ayrıca, ihracatçı ve ithalatçı firmalara kur riskini yönetebilmeleri amacıyla TCMB nezdinde ihale yoluyla ve BIST Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında TL uzlaşmalı vadeli döviz satışı gerçekleştirileceği duyuruldu.

Ay içerisindeki gelişmelere bağlı olarak, USD/TL aylık ortalamalara göre Kasım ayına kıyasla %23,4 artarken, 2021 yılını 13,32 seviyesinden tamamladı. EUR/TL ise aylık ortalamalara göre %22,3 artarken yıl sonunda 15,14 seviyesinde gerçekleşti. Böylece, USD/TL ve EUR/TL'deki yıllık artışlar sırasıyla, %79,2 ve %66,7 oldu. BIST-100 endeksi ise ayın ilk yarısında kaydedilen hızlı alımlara bağlı olarak aylık bazda %2,7 artış kaydederek yılı 1.858 seviyesinde kapattı. Türkiye'nin 5 yıl vadeli CDS risk primi piyasalarda oynaklığı artırarak gelişmelerin de etkisiyle aylık bazda 51 baz puan artarak yılı 558 baz puan düzeyinde tamamladı.

Ocak ayı başında yapılan düzenleme ile ihracat Bedeli Kabul Belgesi veya Döviz Alım-Satım Belgesi'ne bağlanan ihracat bedellerinin %25'inin belgelerin düzenlendiği tarihteki işlem kuru üzerinden TCMB'ye satılmak üzere belgeyi düzenleyen bankaya satılacağı duyuruldu.

Fitch, Türkiye'nin not görünümünü negatife indirdi.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Türkiye'nin kredi notunu BB- olarak teyit ederken, ekonominin istikrarını bozucu risklerin artmasını gerekçe göstererek "durağan" olan not görünümünü "negatif" olarak değiştirdi. Fitch 2021 yılı için Türkiye'nin büyüme beklentisini %9,2'den %10,5'e yükselttiğini duyurdu. Moody's de Türkiye'nin kredi notunu "B2", not görünümünü "negatif" olarak tuttu. Moody's 2021 yılı için Türkiye'nin büyüme beklentisini %9,2'den %11'e yükseltti.

Yurt dışı yerleşiklerin menkul kıymet portföyü...

TCMB tarafından açıklanan menkul kıymet istatistiklerine göre, 24 Aralık itibarıyla yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi portföyü fiyat ve kur hareketlerinden arındırılmış olarak Kasım sonundan bu yana net 905 milyon USD, DİBS portföyü de net 273 milyon USD azaldı. Yılbaşından bu yana ise hisse senedi piyasasından net 1,2 milyar USD çıkış gözlenirken, tahvil piyasasına net 688 milyon USD tutarında yabancı sermaye girişi gerçekleşti.

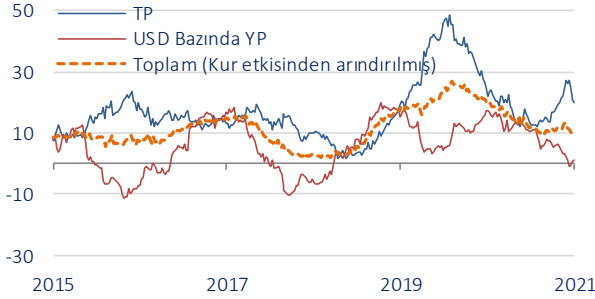
Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Sektörü

TP mevduat hacmi 2020 sonuna kıyasla %19,5 arttı.

BDDK tarafından yayımlanan Haftalık Bülten verilerine göre, toplam mevduat hacmi 24 Aralık'ta haftalık bazda 1.225 milyar TL azalış kaydederek 4.868 milyar TL'ye geriledi. Bu gelişmede, 20 Aralık ve izleyen günlerde döviz kurlarında kaydedilen gerilemenin etkisiyle YP mevduatın TL karşılığındaki düşüş rol oynadı. Nitekim, söz konusu haftada USD bazında YP mevduat hacminde kaydedilen 1,18 milyar USD'lik artışa karşılık YP mevduatın TL karşılığı 1.189 milyar TL azaldı.

24 Aralık haftasında toplam mevduat hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre %39,5 genişledi. Bu dönemde TP mevduat hacmindeki yıllık artış %19,7 olurken, USD bazında YP mevduat hacmi %1,1 ile sınırlı artış kaydetti. Toplam mevduat hacmindeki kur etkisinden arındırılmış yıllık artış %9,3 düzeyinde gerçekleşti.

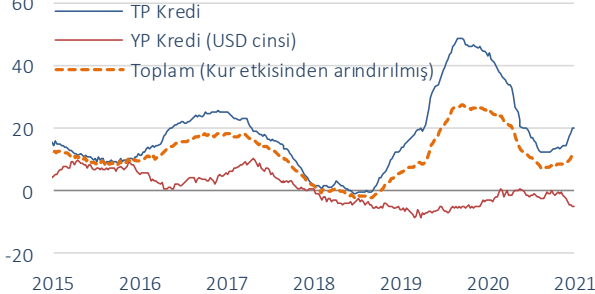
Mevduat Hacmi
(yıllık % değişim)

TP kredi hacmi yıllık bazda %20,2 genişledi.

Döviz kurlarındaki düşüşe bağlı olarak kredi hacmi 24 Aralık'la biten haftada bir önceki haftaya kıyasla 712 milyar TL azalarak 4.636 milyar TL düzeyine geriledi. Bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi 24 Aralık itibarıyla yıllık bazda %29 genişlerken, kur etkisinden arındırıldığında söz konusu artışın %11,4 düzeyinde gerçekleştiği görülüyor. Yıllık TP kredi büyümesi %20,2 olurken, USD bazında YP krediler aynı dönemde %4,9 azalarak 158 milyar USD seviyesine indi.

Kredi Hacmi
(yıllık % değişim)

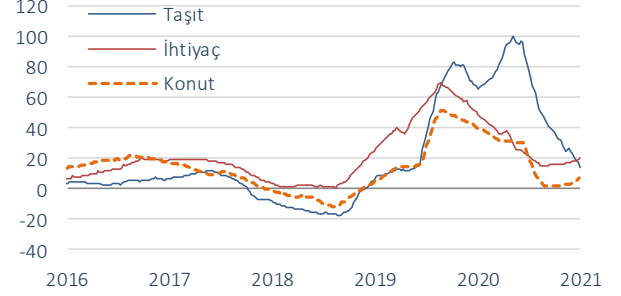

Tüketici kredilerinde yıllık artış %14,8 oldu.

Aralık ayında faiz oranlarındaki düşüşün devam etmesiyle birlikte tüketici kredileri ve bireysel kredi kartları hacmindeki artışların bir miktar ivme kazandığı gözlemlendi. 24 Aralık itibarıyla tüketici kredileri yıllık bazda %14,8 artış kaydetti. Bu dönemde konut ve ihtiyaç

kredilerindeki yıllık artışlar sırasıyla %6,9 ve %20,5 düzeyinde gerçekleşti. Taahhüt kredilerindeki artış hızı ise otomotiv pazarındaki daralmanın da etkisiyle gerilemeye devam ederek yıllık bazda %14 düzeyine indi. 24 Aralık itibarıyla bireysel kredi kartları bakiyesindeki yıllık artış oranı %44,0 düzeyinde gerçekleşti.

Tüketici Kredileri
(yıllık % değişim)

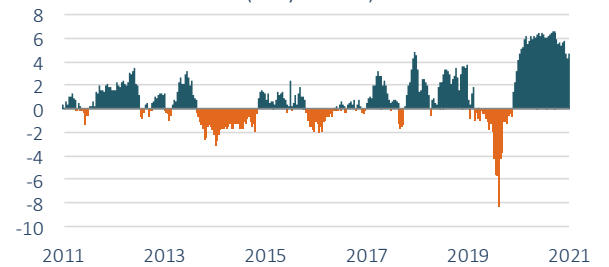
Takipteki alacaklar oranı %3,3 düzeyinde gerçekleşti.

2020 yılsonunda %4,1 olan takipteki alacaklar oranı, BDDK'nın salgın döneminde yaptığı düzenlemelerin süregelen etkisinin yanı sıra kur gelişmelerinin kredi hacmini genişletmesiyle 24 Aralık haftasında %3,3 düzeyinde gerçekleşti. İlgili oran kamu bankalarında %2,2 iken, özel bankalarda %4,4 düzeyinde bulunuyor. Kredi türlerine göre değerlendirildiğinde bu dönemde sektörün takipteki alacaklar oranının ticari kredilerde %3,5, bireysel kredilerde %2,4 olduğu izleniyor.

Yabancı para net genel pozisyonu...

Yabancı para net genel pozisyonu 24 Aralık itibarıyla bilanço içi kalemlerde (-) 42.408 milyon USD, bilanço dışında ise (+) 47.090 milyon USD oldu. Böylece, bankacılık sektörünün yabancı para net genel pozisyonu (+) 4.682 milyon USD düzeyinde gerçekleşti.

Yabancı Para Net Genel Pozisyonu
(milyar USD)

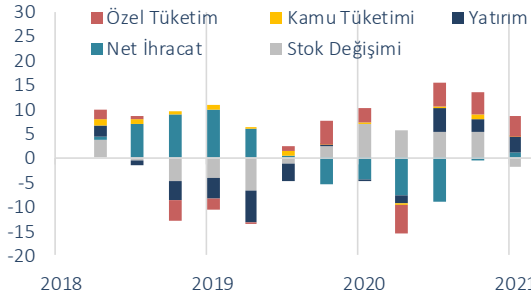
Genel Değerlendirme

Aralık ayında küresel ekonominin ana gündem maddeleri koronavirüs salgınına ilişkin gelişmeler ile başlıca merkez bankalarının para politikası kararları oldu. İngiltere’de son 10 yılın zirvesine çıkan enflasyona karşı politika faizini artıran BoE, başlıca merkez bankaları arasında faiz artırımına giden ilk kurum oldu. Aralık ayı toplantılarında faiz oranlarını değiştirmeyen Fed ve ECB ise pandemi döneminde başlattıkları varlık alımlarını Mart 2022 itibarıyla sonlandırmayı planladıklarını açıkladılar. Fed ve ECB’nin 2022 yılında atacağı politika adımları, önümüzdeki dönemde piyasaların seyrinde belirleyici olmaya devam edecek. Omicron varyantının etkisiyle Kasım ayından bu yana vaka sayılarında kaydedilen hızlı artışın iktisadi faaliyet ve politika yapıcıların kararları üzerindeki etkisi de yakından takip ediliyor. Vaka sayılarındaki artışa bağlı olarak başta AB ülkeleri olmak üzere pek çok ülke insan hareketliliğini sınırlayıcı tedbirleri hayata geçirmeye başladı.

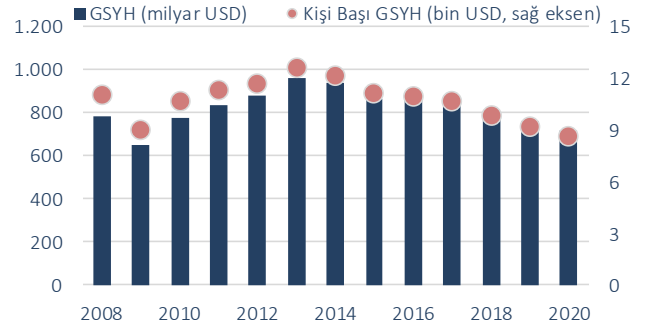
Türkiye’de 2021’in son çeyreğine ilişkin öncü göstergeler ekonomik aktivitenin finansal piyasalardaki dalgalanmalara bağlı olarak bir miktar ivme kaybetmekle birlikte güçlü seyrettiğine işaret ediyor. Diğer taraftan, Kasım ayı ortasından bu yana ülkeye yönelik risk algısında gözlenen bozulmanın belirginleştiği izleniyor. Yıllık TÜFE enflasyonu 2021 sonunda %36,1 ile son 19 yılın en yüksek düzeyine ulaşırken, gerek küresel emtia ve enerji fiyatlarındaki artışlar gerekse yurt içinde yeni yılla birlikte birçok kalemdede yapılan fiyat ve ücret artışlarının etkisiyle 2022’nin ilk yarısında enflasyondaki yükselişin sürmesi bekleniyor.

Büyüme

GSYH Büyümesine Katkılar
(% puan)

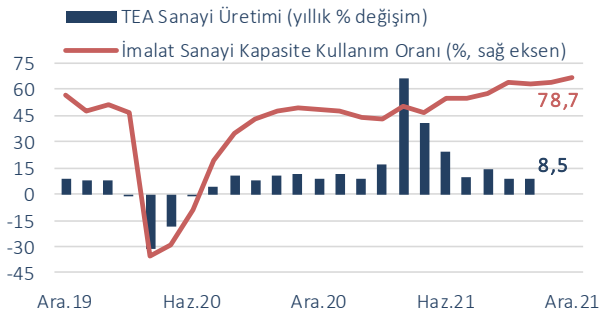

GSYH

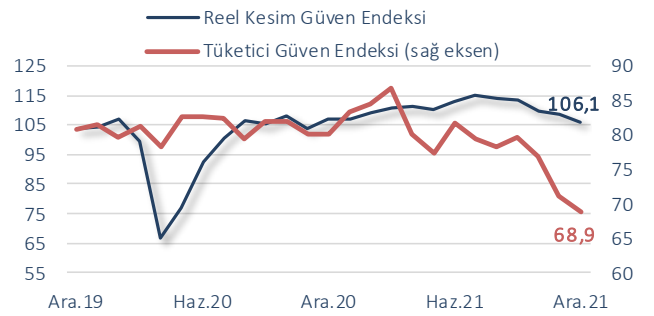

Öncü Göstergeler

Sanayi Üretimi ve Kapasite Kullanımı

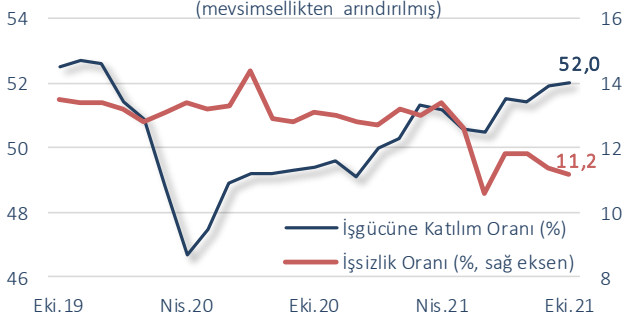

Güven Endeksleri

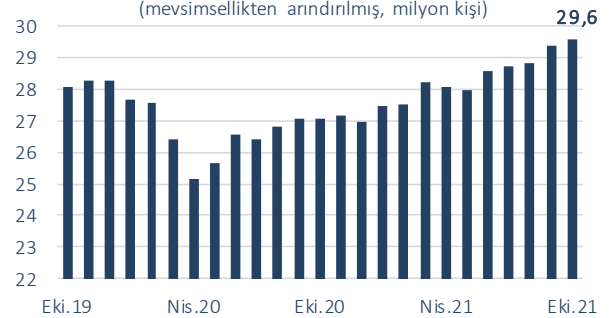

İşgücü Piyasaları

İşgücü Göstergeleri
(mevsimsellikten arındırılmış)

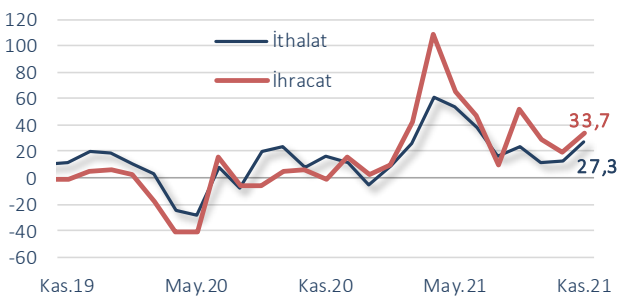

İstihdam
(mevsimsellikten arındırılmış, milyon kişi)

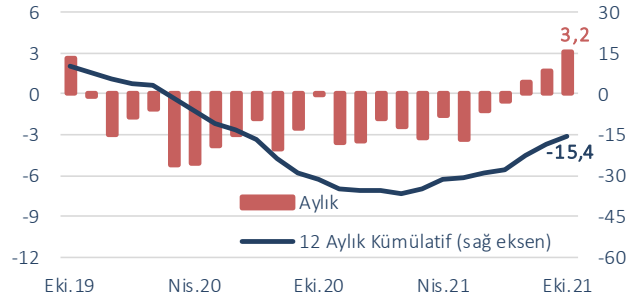

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

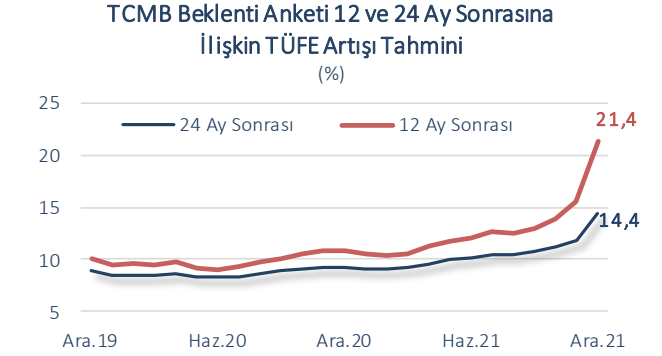
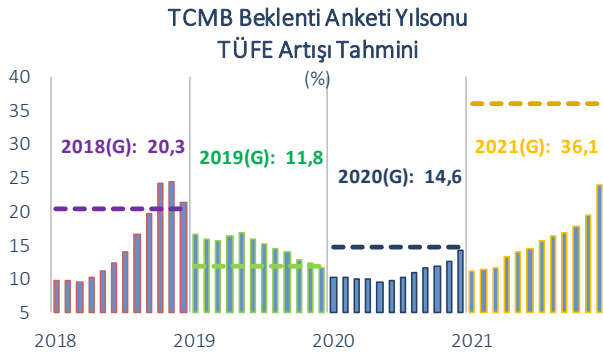
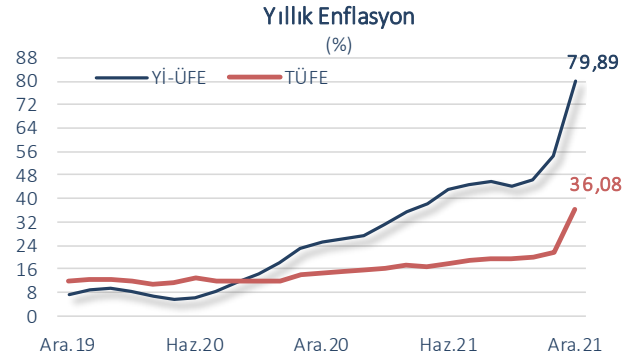
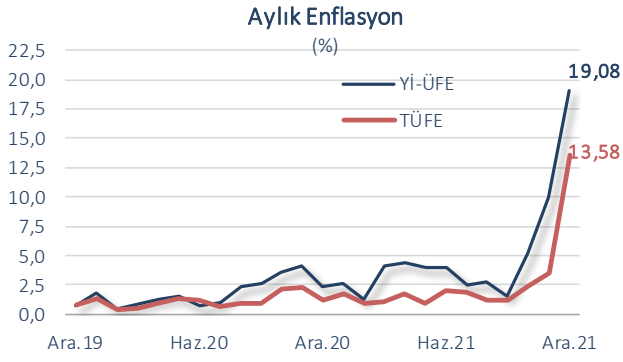
Dış Ticaret
(yıllık % değişim)

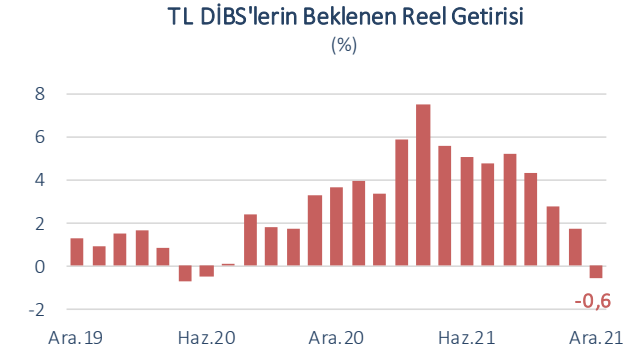
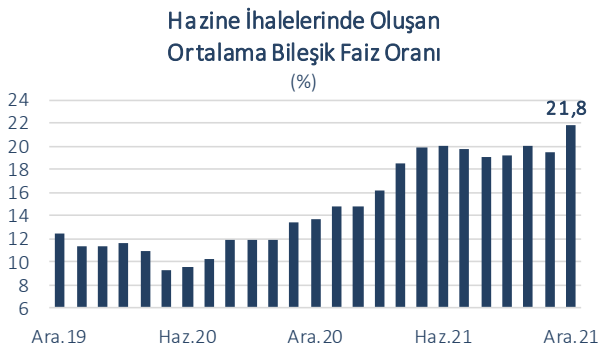
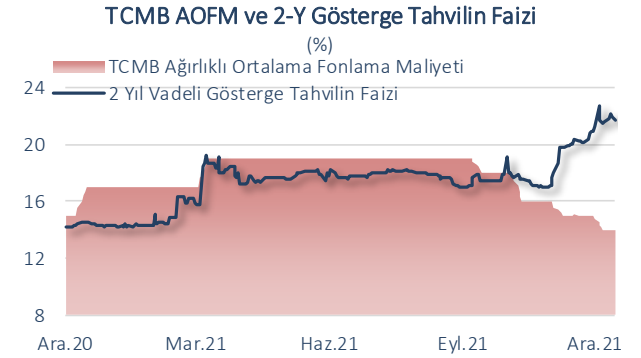
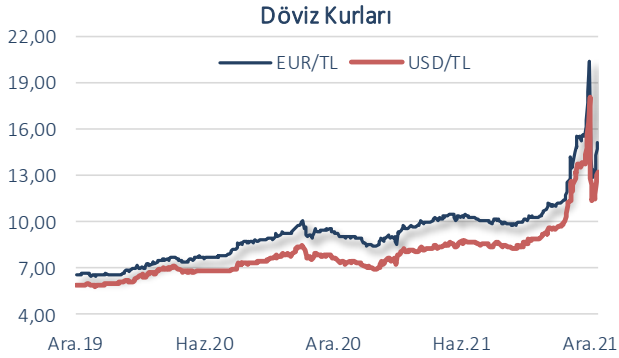
Cari Denge
(milyar USD)

Enflasyon Göstergeleri

Döviz ve Tahvil Piyasaları

Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2016	2017	2018	2019	2020	Ç1-21	Ç2-21	Ç3-21
GSYH (milyar USD)	869	859	797	760	717	189	189	225
GSYH (milyar TL)	2.627	3.134	3.758	4.318	5.047	1.393	1.586	1.915
Büyüme Oranı (%)	3,3	7,5	3,0	0,9	1,8	7,4	22,0	7,4
Enflasyon (%)						Eki.21	Kas.21	Ara.21
TÜFE (yıllık)	8,53	11,92	20,30	11,84	14,60	19,89	21,31	36,08
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	9,94	15,47	33,64	7,36	25,15	46,31	54,62	79,89
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						Ağu.21	Eyl.21	Eki.21
İşsizlik Oranı (%)	12,1	9,9	12,7	13,4	12,8	11,80	11,40	11,20
İşgücüne Katılım Oranı (%)	52,4	52,8	53,2	52,6	49,1	51,40	51,90	52,00
Döviz Kurları						Eki.21	Kas.21	Ara.21
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	93,5	86,3	76,4	76,2	62,2	60,2	54,1	47,8
USD/TL	3,52	3,79	5,32	5,95	7,43	9,6	13,28	13,28
EUR/TL	3,71	4,55	6,08	6,68	9,09	11,1	14,95	15,10
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	3,61	4,17	5,70	6,32	8,26	10,4	14,11	14,19
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Eyl.21	Eki.21	Kas.21
İhracat	149,2	164,5	177,2	180,8	169,6	212,1	215,5	220,9
İthalat	202,2	238,7	231,2	210,3	219,5	256,5	259,1	264,8
Dış Ticaret Dengesi	-52,9	-74,2	-54,0	-29,5	-49,9	-44,4	-43,6	-43,9
Karşılama Oranı (%)	73,8	68,9	76,6	86,0	77,3	82,7	83,2	83,4
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Ağu.21	Eyl.21	Eki.21
Cari İşlemler Dengesi	-27,0	-40,8	-21,7	5,3	35,6	-22,9	-18,7	-15,4
Finans Hesabı	16,7	-49,9	1,2	5,2	-39,5	-7,5	-3,0	4,4
Doğrudan Yatırımlar (net)	-10,7	-8,3	-9,2	-6,3	-4,3	-6,0	-6,7	-7,1
Portföy Yatırımları (net)	-8,4	-24,4	0,9	2,8	9,6	-12,6	-13,7	-8,9
Diğer Yatırımlar (net)	1,6	-8,9	19,9	2,4	-12,9	-23,2	-26,2	-20,5
Rezerv Varlıklar (net)	0,8	-8,2	-10,4	6,3	-31,9	34,4	43,6	40,9
Net Hata ve Noksan	10,3	-9,1	22,9	-0,1	-3,9	15,5	15,8	19,9
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	-3,1	-4,8	-2,7	0,7	5,0	-	-	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						Eyl.21	Eki.21	Kas.21
Harcamalar	584,1	678,3	830,8	1000,0	1203,7	1051,7	1183,1	1318,8
Faiz Harcamaları	50,2	56,7	74,0	99,9	37,1	142,3	156,6	171,9
Faiz Dışı Harcamalar	533,8	621,6	756,8	900,1	1166,6	909,4	1026,5	1146,9
Gelirler	554,1	630,5	758,0	875,3	1028,4	990,6	1104,6	1272,3
Vergi Gelirleri	459,0	536,6	621,5	673,9	833,3	808,4	904,5	1053,4
Bütçe Dengesi	-29,9	-47,8	-72,9	-124,7	-175,3	-61,1	-78,5	-46,5
Faiz Dışı Denge	20,3	8,9	1,1	-24,8	-41,3	81,2	78,1	125,4
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-1,1	-1,5	-1,9	-2,9	-3,5	-	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Eyl.21	Eki.21	Kas.21
İç Borç Stoku	468,6	535,4	586,1	755,1	1.060,4	1.186,7	1.205,0	1.316,3
Dış Borç Stoku	291,3	341,0	481,0	574,0	752,5	994,3	1063,8	1391,5
Toplam Borç Stoku	760,0	876,5	1.067,1	1.329,1	1.812,8	2.181,1	2.268,7	2.707,8

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göre.

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2016	2017	2018	2019	2020	Eki.21	Kas.21	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	2.731	3.258	3.867	4.492	6.106	7.374	8.949	46,6
Krediler	1.734	2.098	2.395	2.657	3.576	4.182	4.788	33,9
TP Krediler	1.131	1.414	1.439	1.642	2.353	2.631	2.734	16,2
Pay (%)	65,2	67,4	60,1	61,8	65,8	63	57,1	-
YP Krediler	603	684	956	1.015	1.224	1.551	2.054	67,8
Pay (%)	34,8	32,6	39,9	38,2	34,2	37	42,9	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	58,2	64,0	96,6	150,1	152,6	152	160,0	4,9
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	3,2	3,0	3,9	5,3	4,1	4	3,2	-
Menkul Değerler	352	402	478	661	1.023	1.243	1.446	41,4
PASİF TOPLAMI	2.731	3.258	3.867	4.492	6.106	7.374	8.949	46,6
Mevduat	1.454	1.711	2.036	2.567	3.455	4.341	5.204	50,6
TP Mevduat	845	955	1.042	1.259	1.546	1.909	1.924	24,5
Pay (%)	58,1	55,8	51,2	49,0	44,7	44	37,0	-
YP Mevduat	609	756	994	1.308	1.909	2.432	3.280	71,8
Pay (%)	41,9	44,2	48,8	51,0	55,3	56	63,0	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	116	145	174	194	224	247	310	38,5
Bankalara Borçlar	418	475	563	533	658	780	1.024	55,8
Repodan Sağlanan Fonlar	138	99	97	154	255	453	520	103,7
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	300	359	421	492	600	665	687	14,5
Net Dönem Kârı/Zararı	37,5	49,1	53,5	49,8	58,5	66,1	75,3	-
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	66,5	67,6	64,7	61,5				
Krediler/Aktifler	63,5	64,4	61,9	59,1	58,6	56,7	53,5	-
Menkul Kıymet/Aktifler	12,9	12,3	12,4	14,7	16,7	16,9	16,2	-
Mevduat/Pasifler	53,2	52,5	52,6	57,1	56,6	58,9	58,1	-
Krediler/Mevduat	119,3	122,6	117,6	103,5	103,5	96,3	92,0	-
Sermaye Yeterliliği	15,6	16,9	17,3	18,4	18,7	17,3	17,8	-

(1) Yılsonuna göre % değişim

Kaynak: BDDK, TÜİK

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.